

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/103/2023
Identifikačné číslo spisu:	7120212342
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7120212342.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne J. Z., narodenej X. J. XXXX, X., R. XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou RIEDL advokátska kancelária s. r. o., Prešov, Slovenská 46, IČO: 54 359 490, proti žalovanej obchodnej spoločnosti KRUK Česká a Slovenská republika, s. r. o, Česká republika, Hradec Králové, Československej armády 954/7, IČO: 247 85 199, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária ŠMÍDA advokátní kancelář s. r. o., Česká republika, Hradec Králové, Eliščino nábřeží 280/23, podnikajúca na území Slovenskej republiky prostredníctvom ŠMÍDA advokátní kancelář s. r. o., organizačná zložka, Poprad, Námestie sv. Egídia 42/97, IČO: 47 255 773, o zaplatenie 2.700 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice I (súčasne na Mestskom súde Košice) pod sp. zn. 42Csp/314/2020-86, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. januára 2023 č. k. 2CoCsp/48/2022-127, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 18. marca 2022 č. k. 42Csp/314/2020-86 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni 200 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobkyni náhradu trov konania nepriznal. Rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobkyňa ako spotrebiteľka domáhala primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (ďalej len „zákon č. 250/2007 Z. z.“) na tom skutkovom základe, že v konaní sp. zn. 35C/31/2016 v ktorom bola ona žalovaná žalobcom KRUK Česká a Slovenská republika, s. r. o. o zaplatenie 14.542,12 eura bola žaloba voči nej právoplatne zamietnutá z dôvodu neplatného postúpenia pohľadávky, keď táto bola postúpená pred jej zosplatnením. V uvedenom konaní teda spoločnosť KRUK Česká a Slovenská republika, s. r. o. nebola aktívne legitimovaná na podanie žaloby voči nej. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 52 ods. 1 - 4, § 53 ods. 9, § 565 Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

Skonštatoval, že žalobkyňa ohľadne nároku na zaplatenie primeraného finančného zadost'učinenia nesie dôkazné bremeno na preukázanie skutočností, ktoré majú vplyv na vznik nároku a na jeho výšku. V tejto súvislosti poukázal na to, že žalobkyňa sa v konaní sp. zn. 35C/31/2016 aktívne bránila, uviedla, že KRUK Česká a Slovenská republika, s. r. o. relevantne nepreukázala, aby jej právny predchodca zákonným spôsobom vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, preto táto spoločnosť nemohla platne nadobudnúť pohľadávku. K obrane žalovanej, že nemá v tomto konaní pasívnu legitímáciu, súd uviedol, že ho považuje za pasívne legitimovaného, lebo v čase vyhlásenia rozsudku v spore sp. zn. 35C/31/2016 bola žalovaná stranou sporu. Poukázal na závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/127/2017 z 30. januára 2019 podľa ktorých pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/389/2015). Pre rozsah finančného zadost'učinenia zákon neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadost'učinenia zohľadniť, jediným kritériom je primeranosť finančného zadost'učinenia. Je vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadost'učinenia. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaná porušila práva alebo povinnosti dodávateľa a svoj záväzok v procese vyhlásenia mimoriadnej splatnosti a pri postúpení pohľadávky, preto má žalobkyňa nárok na primerané finančné zadost'učinenie. Žalobkyňa v tomto konaní nešpecifikovala, aké komplikácie jej vznikli. Označila len stresy, ktoré jej a jej matke v súvislosti s tým vznikli. Relevantná je však iba ujma vzniknutá žalobkyni ako strane sporu. Napokon súd konštatoval, že na dosiahnutie účelu zákona pri zistených okolnostiach v danom prípade, za konanie žalovanej v rozpore so zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými zákonmi, je primeraným finančným zadost'učinením suma 200 eur, ktorú žalobkyni priznal a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z ustanovenia § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a mal za to, že v danom prípade bola žalobkyňa úspešná pokiaľ ide o základ nároku, teda bolo jej priznané primerané finančné zadost'učinenie, ktorého výška závisela od posúdenia súdu. Vychádzal z toho, že žalobkyňa bola v spore plne úspešná, žiadne trovy konania jej však nevznikli, ako spotrebiteľ neplatila súdny poplatok, preto súd žalobkyni náhradu trov konania nepriznal. Žalovaná bola v základe plne neúspešná. Súd v spore nevzhladol dôvody hodné osobitného zreteľa.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 26. januára 2023 č. k. 2CoCsp/48/2022-127 zmenil rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku tak, že žalobu zamietol a žalovanej priznal náhradu trov celého konania v plnom rozsahu. V prejednávanej veci odvolací súd dospel k záveru, že právny názor súdu prvej inštancie, o pasívnej legitímácii žalovanej vo vzťahu k žalobkyňou uplatnenému nároku na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, lebo „v čase vyhlásenia rozsudku v spore 35C/31/2016 bol žalovaný stranou sporu“, nie je správny. Podľa tohto rozsudku, na ktorom žalobkyňa založila svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v tomto konaní, nedošlo k správne postúpeniu pohľadávky na spoločnosť KRUK Česká a Slovenská republika, s. r. o, lebo jej právny predchodca nepreukázal, že zákonným spôsobom vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, resp. že na ňu boli postúpené len splatné splátky úveru. Menovaná spoločnosť preto nenadobudla pohľadávku proti žalovanej a vo veci sp. zn. 35C/31/2016 nebola aktívne legitimovaná. Z uvedeného bolo zrejmé, že nesprávnosť postúpenia pohľadávky spôsobil právny predchodca žalovanej (banka), tým, že porušil svoje povinnosti, ktoré mu ustanovuje osobitný právny predpis - zákon o bankách, keď nerešpektoval tam vyjadrené zákonné predpoklady pre platné postúpenie pohľadávky, ktoré sú prijaté z dôvodu ochrany spotrebiteľa. Neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky zo spotrebiteľského úveru a tým v konečnom dôsledku aj úspech dlžníčky v konaní sp. zn. 35C/31/2016 proti postupníkovi KRUK Česká a Slovenská republika, s. r. o, spôsobil pôvodný veriteľ, teda právny predchodca v tomto konaní označeného žalovanej (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/80/2020 z 24. augusta 2022). Pretože podľa ustanovenia § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z. z. subjektom, od ktorého je možné požadovať primerané finančné zadost'učinenie je ten, „kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá“, je zrejmé, že ním v tomto konkrétnom prípade nie je žalobkyňou

označená žalovaná, ale jeho právny predchodca. Odvolací súd vyriešiac v prospech žalovanej jej podstatnú odvolaciu námietku o nedostatku jej pasívnej legitímácie v spore, nezaoberal sa jej ďalšou odvolacou argumentáciou, a v súlade s § 388 CSP zmenil rozsudok vo vyhovujúcom výroku I. tak, že nárok žalobkyne na primerané finančné zadostučinenie zamietol. Vzhľadom na zmenu napadnutého rozsudku odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP rozhodol o trovách celého konania a vychádzajúc z plného procesného úspechu žalovanej, jej priznal náhradu trov celého konania v plnom rozsahu, vychádzajúc z toho, že vo veci neboli preukázané ani tvrdené skutočnosti opodstatňujúce aplikáciu § 257 CSP vo vzťahu k žalobkyni.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Namietala, že záver (odôvodnenie) odvolacieho súdu považuje za nesprávny z dôvodu, že pre úspešné uplatnenie nároku na priznanie primeraného finančného zadostučinenia je potrebné dodržať postup a to; existencia právoplatného rozhodnutia všeobecného súdu, ktorým bude konštatované, že došlo k porušeniu práva spotrebiteľa a uplatnenie primeraného nároku včas a voči zodpovednému subjektu na všeobecnom súde. Odvolací súd vyložil znenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. tak, že zodpovedný subjekt nemusí byť iba strana pôvodného konania, voči ktorej bolo porušenie práv spotrebiteľa právoplatne skonštatované. Podľa názoru dovolateľky je priznanie primeraného finančného zadostučinenia vylúčené voči subjektu, ktorý bol v pôvodnom konaní protistranou. Strana v pôvodnom konaní zavinila svoj neúspech. Je sporné ako spravodlivé by bolo žalovať v následnom konaní veriteľa, ktorý nemohol v pôvodnom konaní uplatňovať žiadne prostriedky procesného útoku alebo obrany. Aj prípadné pochybenie zo strany veriteľa nemusí nutne viesť k porušeniu práva spotrebiteľa. Poukázala na to, že samotná žalovaná bola tá ktorá proti nej žalobu podala. Na základe správania sa žalovanej má za to, že má minimálne rovnakú zodpovednosť za porušenie práva ako spotrebiteľ ako banka. Pokiaľ nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky znamenalo to, že veriteľom ostala naďalej Y. Y., G. Y. (ďalej aj ako „banka“). Tým, že pôvodný veriteľ naďalej disponuje pohľadávkou, k žiadnemu porušeniu práva spotrebiteľa nedošlo. K porušeniu došlo až konaním žalovanej - veriteľa, ktorá zmluvou o postúpení pohľadávky považovala za platnú a rozhodla sa na základe nej konať a nárok si svojvoľne uplatnila. Pritom ako veriteľ nemá nárok tvrdiť, že za túto neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávok nezodpovedá. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k predmetnému dovolaniu vyjadrila a navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol, eventuálne zamietol dovolanie ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

13. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie

spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

16. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z uvedeného je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Jednou z podstatných obranných námietok žalovanej bolo jej tvrdenie o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie vo vzťahu k nároku uplatnenému žalobkyňou v tomto konaní tvrdiac, že jednak zmluvou o postúpení pohľadávok na neho neprešla ako na postupníka pohľadávka voči žalobkyni a jednak ak by aj došlo k porušeniu práv žalobkyne, zodpovedným by bol právny predchodca žalovanej - Y. Y. G.. Y., ktorá so žalobkyňou uzavrela zmluvu o spotrebiteľskom úvere a ktorá je v zmysle rozsudku sp. zn. 35C/31/2016 naďalej vlastníkom predmetnej pohľadávky, lebo nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky. Vecná legitímácia (aktívna či pasívna) je stav vyplývajúci z hmotného práva. Znamená to, že strana sporu je nositeľom práva, resp. povinností, o ktoré v súdnom konaní ide a je jedným z predpokladov úspešnosti žaloby. Na to, aby sa niekto stal stranou sporu, nie je potrebné, aby bol účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorý v konaní ide; stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v civilnom sporovom konaní používa pojem vecná legitímácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v konaní ide (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/192/2004 citovaný v uznesení ústavného súdu III. ÚS 473/2017). Preskúmavanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdennej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta. Odvolací súd dospel k záveru, že právny názor súdu prvej inštancie, o pasívnej legitímácii žalovanej vo vzťahu k žalobkyňou uplatnenému

nároku na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, lebo „v čase vyhlásenia rozsudku v spore 35C/31/2016 bol žalovaný stranou sporu“, nebol správny.

17. Podľa rozsudku sp. zn. 35C/31/2016, na ktorom žalobkyňa založila svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v tomto konaní, nedošlo k správne postúpeniu pohľadávky na spoločnosť KRUK Česká a Slovenská republika, s. r. o, lebo jej právny predchodca nepreukázal, že zákonným spôsobom vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, resp. že na ňu boli postúpené len splatné splátky úveru. Menovaná spoločnosť preto nenadobudla pohľadávku proti žalovanej a vo veci sp. zn. 35C/31/2016 nebola aktívne legitimovaná. Z uvedeného je zrejmé, že nesprávnosť postúpenia pohľadávky spôsobil právny predchodca žalovanej (banka), tým, že porušil svoje povinnosti, ktoré mu ustanovuje osobitný právny predpis - zákon o bankách, keď nerešpektoval tam vyjadrené zákonné predpoklady pre platné postúpenie pohľadávky, ktoré sú prijaté z dôvodu ochrany spotrebiteľa. Neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky zo spotrebiteľského úveru a tým v konečnom dôsledku aj úspech dlžníčky (žalobkyne) v konaní sp. zn. 35C/31/2016 proti postupníkovi KRUK Česká a Slovenská republika, s. r. o, spôsobil pôvodný veriteľ, teda právny predchodca v tomto konaní označeného žalovanou (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/80/2020 z 24. augusta 2022). Pretože podľa ust. § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z. z. subjektom, od ktorého je možné požadovať primerané finančné zadost'učinenie je ten, „kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá“, je zrejmé, že ním v tomto konkrétnom prípade nie je žalobkyňou označená žalovaná, ale jeho právny predchodca - banka.

18. Nad rámec (obiter dictum) dovolací súd poukazuje na to, že pri aplikácii režimu zákona č. 250/2007 Z. z. je nutné použiť ustanovenie § 3 ods. 5, podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadost'učinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Citované ustanovenie má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadost'učinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia), je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadost'učinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadost'učinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadost'učinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadost'učinenia.

19. Dovolací súd dospel k záveru, že podľa ustanovenia § 3 ods. 5, posledná veta zákona č. 250/2007 Z. z., že bol pôvodný veriteľ - Y. Y., G.. Y. napriek tomu, že nebol stranou predchádzajúceho sporu, pasívne vecne legitimovaná v spore o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia žalobcom, pretože spôsobil neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky zo spotrebiteľského úveru a tým aj v konečnom dôsledku následný úspech žalobkyne v spotrebiteľskom konaní s postupníkom (žalovanou).

Odvolaací súd teda právne konformným spôsobom vysvetlil právne dôvody, pre ktoré pasívna vecná legitímácia v tomto spore svedčila práve banke- Y. Y., G.. Y.. Na zdôraznenie správnosti odvolacím súdom zvolenej interpretácie ustanovenia § 3 ods. 5, ostatná veta zákona č. 250/2007 Z. z. najvyšší súd dodáva, že zo zákonnej dikcie označenia zodpovedného subjektu, od ktorého je možné požadovať primerané finančné zadostučinenie („od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá“) de lege lata nevyplýva, že to nevyhnutne musí byť iba jedna zo sporových strán v konaní na súde, v ktorom bol spotrebiteľ úspešný, hoci ním spravidla bude práve tento procesný subjekt. V okolnostiach danej veci nosné dôvody neúspechu žalovanej (postupníka) a tým aj úspechu žalobkyne (spotrebiteľa) spočívali v absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení spotrebiteľskej pohľadávky postupcom, pre nedodržanie podmienok uvedených v § 92 ods. 8 zákona o bankách, pričom v hre bol stále nárok zo spotrebiteľského úveru uzavretého medzi bankou a žalobkyňou. V takomto prípade určenie zodpovednou bankou- Y. Y. G.. Y.. za porušenie povinnosti ustanovenej osobitnými predpismi v súvislosti s nárokom žalobkyne na primerané finančné zadostučinenie neodporuje zneniu zákonnej dikcie podľa § 3 ods. 5 ostatná veta zákona č. 250/2007 Z. z.

20. Dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namietala nesprávny procesný postup súdov odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva. Dovolací súd preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.